

Pretinlu prenumeratiunei
pentru partile Austriei si
Ungariei: pe 1. anu 4 fl.
pe $\frac{1}{2}$ anu 2 fl. v. a.
pentru alte tieri 5 fl. la
anu.

SPERANTIA.

Banii de prenumeratiune
si corespundintiele sunt
de a se adresá franco
catra Redactiunea „Spe-
rantiei“, la Aradu, strat'a
Capelei, Nr. 26.

Fóia literaria-bisericésca.

Organulu teologiloru romani din Aradu.

Foi'a acést'a sub redactiunea colegiale a membriloru societatii de leptura si sub auspiciile superioritatii scolastice
ese de doue ori la luna, anume la 1. si 15. a fiescecarei lune.

*Numerulu presinte din caus'a intaridierii protoco-
leloru siedintieloru sinodali s'a intaridatu, pentru ce
ceremu scus'a on. prenumeranti.*

R.E.D.

Sinodulu alu III-lea ordinariu alu epar- chiei romane gr. or. arádane.

Unu mare adeveru recunoscutu de toti amicii
progresului si ai desvoltarei omenesci este si acést'a
cà: *viéti'a e in libertate* si cà unde nu e libertate
acolo *despotismulu amenintia cu perire elemintele vitale
ale societati omenesci.*

Biseric'a nóstra si-a eluptatu dejá acésta liber-
tate indegetata de insusi fondatorulu ei Cristosu,
si rezultatele ei le vedemu insine, de-si ni paru ne-
insemnate facia de multele rele inca nedelaturate;
cà-ci e sciutu, cà starea nóstra materiala este cea
mai slaba ce póte esiste, încátu progresarea pe te-
renulu spiritualu intimpina obstacolele cele mai colosali.

Sinodulu de estu tempu dupa o lucrare de 6 dile
si-inechià discusiunile, in decursulu caror'a amu auditu
adese facenduse unele si altele motiuni interesante,
si cari tóte trebue sè se lase tempiloru mai favora-
bili si binecumentati, càci cauzele nóstre finantiale
sunt atari ce ne facu incapabili deocamdata pentru
unu sboru mai mare.

Dar tóte aceste pre noi nu ne multiamescu pe
deplinu, si noi amu asteptá dela deputatii nostri mai
multu zelu si enrgia.

La sinodulu primu alu Eparchiei nóstre aradane
privé omulu cu bucuria peste marele numeru alu de-
putatiloru. dintre carii abia lipsé unulu séu doi;
astadi ni pare bine déca sunt capabili de a poté
aduce decisu validu din cauza, cà numerulu deputatiloru
pecum amu esperiatu din anu in anu scade. Se ne
miramu apoi déca scaunele, sínódele si comitetele

protopresviterali nu se intrunescu regulatu pentru
lips'a membriloru, carora nu li se rebonifica nici
spesele de caletoria? Dar déca nu ajungu diurnele
si rebonificarea speselor de caletoria: ajunga con-
sciintia gravitatii causei, careia pe bas'a increderii
cercului electoralu este angagiatu totu insulu. Acést'a
e caus'a progresului abia eliberatei si reorganizatei
nóstre bisericii natiunale; acésta cauza ca si ori ce
causa comuna e pendinte dela zelulu si energi'a sin-
guraticiloru; la din contra ea va scapatá in propor-
tiune cu zelulu si energi'a.

Nu voimu a scrutá mai pe largu cauzele acestei
aparantie triste din viéti'a nóstra sinodala, dar amu
dorí ca cei ce de felu nu potu partecipá, chiar in in-
teresulu causei se depuna mandatulu si inca de tem-
puriu, ca presidiulu sinodului se póta dispune ale-
gerile noue pana la sinodu.

Fórte amu fi doritu, ca unele cause mai momen-
tóse se nu se privésca de secundarie amenandu-se ad
calendas graecas dela o sesiune sinodala la alta, cum
e bunaóra „organizarea parochialoru si dotatiunea
preotiésca,“ un'a dintre cestiunile mai ponderóse,
in carea sinodulu presinte *provisorialminte pana la
sinodulu venitoriu a primitu proiectulu comisiunei orga-
nisatórie din nro 8. alu „Sper.“ a. c.*

E dreptu cà unu obiectu ca acést'a, in privinti'a
carui'a neci comisiunea n'a facutu unu planu perfectu
erá fórte cu greu sè se desbata cu resultatu in doue
séu trei óre. fàr a nu fi comisu unu fiasco, càci di-
cal'a romana e: „grab'a strica tréb'a“ la ce contribué
si impregiurarea, cà acést'a fù lasatu in urm'a tutu-
roru desbateriloru, pe candu dupa pararea nóstra
trebuiá se fia primulu obiectu de discusiune in si-
nodu; la ce se mai receré si unu studiu adencu si
seriósu, care mai peste totu lipsea; chiar' unii dintre

deputati marturiséu, cà in meritu nu se potu demite, deórace n'au studiatu caus'a.

Mai multu ne surprinde starea invetiamentului din scólele poporale, care precum amu auditu din reporturile senatelor scolarie in cele mai multe parti e deplorabila, nu numai ci chiar' si edificie scolarie prescise prin legea de instructiune publica, lipsescu mai din tóte comunele, incátu adi mane, Ddiu ferésca, ne vomu aflá fàra scoli, déca nu cumva autoritatile nóstre scolastice, voru luá mai la inima bunastarea scóleloru nóstre confesionale si interesele poporului romanu.

Avuramu pentru districtulu Consistoriului aradanu 32. de inspectori scolari, toti barbati alesi din inteliginti'a nostra, carea tocmai acea destinatiune are facia de poporu, care are sufletulu facia de corpulu in care s'a desvoltatu — cu pucina esceptiune nu si-a implinitu functiunile sale, si éta corpulu in lips'a conducerii trebuintióse devine in pusetiunea cea mai critica.

Nu potemu din destulu apretiuí acele pareri audite in sinodu, cà mai bine ar fi a se aplicá numai unulu séu doi Inspectori, inse salarisati, cu carii apoi se póta dispune Consistoriulu, si caror'a inspectora-tulu se nu li fia ocupatiune secundaria ei principala. Dupa parerea nóstra acést'a ar fi unic'a modalitate conducetoria la scopu, séu sè se lese inspectiunea éراسi Protopresviteriloru, cari si altcum adi cu multu mai tare sunt controlati din tóte partile de cátu ca fratii laici se póta avé ansa de a se teme de ei. Noi baremu alte alternative nu cunoschemu dupa esperintia-ne de trei ani.

In specia pre noi ne intereséza acelu decisu alu sinodului, prin care s'a enuntiatu, cà professorii dela acestu institutu se nu fie ingreunati si cu alte officii in consistoriu, ci se remana devotati numai vocatiunei loru profesionale. Salutamu cu bucuria acésta in-grigire din partea sinodului, pentru cà intru adeveru profesorulu are lipsa de tempu tocmai asia ca si negutiatoriulu de capitalu, séu plugariulu de tíerina, la din contra rodu nu va aduce, si fómetea intelectuala o voru sentí nu numai elevii ei prin ei totu odata si poporulu a carui lumina este scopulu principala si necesitatea cea mai ardiatoria pentru biseric'a nóstra.

Nu ni este in sa scopulu a descriá totu decursulu sinodului, deórace si asia publiculu cetitoriu va avea ocasiunea, a vedea per estensum tóte lucrurile sinodali din protocóle, care le publicamu mai la vale si unde vomu dá si de lucruri noue, asia de e. regu-

lamentulu pentru procedur'a la alegerea de protopresbiteru etc. tóte le recomandamu buna vointiei si studiului, celoru interesanti.

GUVENTULU

II. Sale dlui Eppu diecesanu Procopiu Ivacicovicu rostitu la deschiderea sinodului aradanu.

Venerabilu Sinodu!

Domniloru Deputati!

Laudu si prémarescu provedinti'a dumnedieésca, carea dupa suferintiele unei bóle grele de diumetate de anu, m'a invrednicitu a-mi reculege poterile intru atát'a, ca astadi se potu veni aicia in midiloculu Domniloru Vóstre, se ve impartasiescu binecuventarea Archipastorésca si se ve salutu cu indatinat'a salutare a bisericii nóstre: Christosu a inviatu!

Suntemu Domniloru! in anulu alu treilea alu vietii nóstre constitutionale bisericesci, carea cu prea inalt'a aprobare a Maiestatei Sale prégratiosului Imperatu si Rege alu nostru Franciscu Iosifu I-iulu s'a regulatu prin „Statutulu organicu“ alu bisericii nóstre romane din Ungari'a si Transilvani'a.

Organele administrative ale Eparchiei nóstre aradane au facutu in cei doi ani trecuti tóte cele possibile, ca dispositiunile Statutului nostru organicu pe bas'a canóneloru bisericii nóstre universali sè se efectueze pretotindenea spre marirea lui Dumnedieu, spre folosulu comunu alu crestiniloru si spre infflorirea bisericii nóstre nationale.

Domniile Vóstre intruniti aici'a in sinodulu eparchialu, sunteti chiamati a luá ratiuni dela organele administrative ale eparchiei despre activitatea loru; sunteti chiamati a luá notitia despre pedecile si greotatile, ce ocuru in administratiunea bisericesca, si sunteti chiamati a luá mesurile necesarie pentru delaturarea acelor'a.

Radiematu pe zelulu nationalu bisericescu alu Domniloru Vóstre, sum convinsu deplinu Domniloru! cà sinodulu anualu alu eparchiei nóstre aradane, in care Ve intruniti astadi, va corespunde deplinu chiamarii sale mai alesu prin acea, cà trebile eparchiale, ce mai sunt de regulatu, le va regulá in spiritulu bisericii nóstre spre multiamire comuna din tóte partile.

In acésta firma sperantia amu convocatulu pe astadi in sensulu Statutului organicu sinodulu anualu alu eparchiei nóstre aradane, care dar dupa premear's'a invocare a Duchului Santu, cu acést'a-lu dehiaru de deschisu.

PROTOCOLULU

siedintieloru sinodului eparchialu din Aradu, tiente din dominec'a Tomei 1872. in biseric'a catedrala din Aradu.

Siedinti'a I.

Presiedinte: Ilustritatea Sa dlu episcopu diecesanu *Procopiu Ivacicovicu.*

Notariu: *Pavelu Rotariu.*

Nro 1. Dupa celebrarea santei liturgie si chiamarea Duchului santu, se infacisieza Ilustritatea Sa dlu episcopu presiedinte intre urari de bucuria in sant'a biserica si ocupandu loculu presidialu deschide sinodulu prin urmat'ia cuventare.*)

Acesta cuventare rostita de Ilustr. Sa dlu episcopu presiedinte fu adesea intrerupta de urari „se traesca!“ din partea deputatiloru sinodali, era mai vertosu la inceputu, unde se fece amentire de morbulu indelungatu si reinsanatosirea Ilustritatii Sale, avu unu efectu, carele numai cuventarile celor mai amati si stimati barbati lu-pote produce.

Nro 2. Se presenteza actele si credentiunalele nou alesiloru deputati sinodali in acesta eparchia, anume: Protocolele de alegere.

1. Alu lui *Georgiu Gataiantiu* pentru Banat-Comlosiu

2. Credentiunalulu protodiaconului *Iosifu Goldisiu* pentru Chiseteu, din partea preotimei.

3. Alu lui *Constantinu Brendusiu*, pentru Chiseteu, din partea mireniloru;

4. Alu lui *Nicolau Diamandi* pentru alu II. cercu de Oradea-Mare, din partea mireniloru. Decisu:

Credentiunalele acestea impreuna cu actele de alegere se predau comisiunei verificatorie.

Nr. 3. Deputatulu sinodalu *P. Rotariu* asterne petitiunea preotimei din Protopopiatulu Temisiorii pentru ameliorarea starii lor, se preda comisiunei petitiunarie.

Nr. 4. Se staveresce ordinea dilei pentru siedinti'a urmat'ia:

- a) Verificarea deputatiloru nou ales;
- b) Reportulu presidialu indatinatu;
- c) Insinuarea motiuniloru;
- d) Stabilirea ordinei dilei urmat'orie.

Nr. 5. Ilustritatea Sa dlu episcopu presiedinte arata sinodulu cumca va nisiu din parte-si a portá presidiulu siedintieloru, fiindu inse ca sanetatea II. Sale nu este de totu restituita si obvenindu casuri de impedecare d'a portá presidiulu, in atari casuri va incredintiá presidiulu vicariulu seu si Archimandritulu *Mironu Romanu.*

Se primesce si ie la cunoscentia.

Nr. 6. Cu atatea fininduse agendele ce erau la ordinea dilei, dlu episcopu presiedinte incheia siedinti'a de astadi, anucianduse cea urmat'ia pe mane la 9 ore a. d. m. in biseric'a catedrala.

Autenticatu in siedinti'a sinodala din 24. Aprilie 1872.

Mironu Romanu, m. p. **Paulu Rotariu**, m. p.
Archim. si vicariu episcopescu. notariu.

*) vedi mai susu.

Red.

Siedinti'a II. 24. aprile 1872.

Presiedinte: Archimandritulu *Mironu Romanu.* Notariu: *Georgiu Popa.*

Nr. 7. Prea Santi'a Sa Par. Eppu ca presiedinte ordinariu, inpoterise inca din siedinti'a de eri pre Par. archimandritu *Mironu Romanu* ca se-lu substitue, dreptce Parintele archimandritu ocupandu presiedinti'a, se recomanda la bunavointi'a membriloru acestui sinodu, si provoca pre notariu a ceti protocolulu siedintiei de eri.

Cetindu-se protocolulu de eri, se autentica.

Nr. 8. *Georgiu Borha*, referintele comisiunei verificatorie, reporteza cumca in cercurile, cari devenisera vacante, s'au intemplatulegeri noue, si a nume: in cerculu alu II de Orade s'a alesu *Nicolau Diamandi*, actele de alegere si credentiunalulu sunt in ordine; in cerculu Chiseteului s'a alesu deputatu mirenu *Constantinu Brendusiu*, era deputatu preotiescu *Iosifu Goldisiu*, actele si credentiunalele amendor'a sunt in ordine; in cerculu Banatu-Comlosiului deputatu mirenu s'a alesu *Georgiu Gataiantiu*, a caruia protocolu de alegere este in ordine, inse lipsesce credentiunalulu si nici alesulu nu s'a infacisiatu inca.

Nicolau Diamandi, *Iosifu Goldisiu* si *Constantinu Brendusiu* sunt prochiamati de membri ai acestui sinodu eparchialu; era verificarea lui *Georgiu Gataiantiu* se amena pana se se infacisieze cu credentiunalulu.

Nr. 9. Presiedintele presinta actele intrate, si anume: petitiunea sinodulu protopresbiteralu din Halmagiu, care cere arondarea teritoriala intr'o estensiune casi a protopresbiteratulu Bradului din archidieceasa.

Acesta petitiune se tramite la comisiunea organisatoria.

Nr. 10. Se presinta Promemoria invetiatoriloru intruniti in Aradu, in carea se exprime dorinti'a, ca si corpulu invetiatorescu se fia reprezentatu in senatele scolare si episcopalesi ale consistorieiloru.

Se preda comisiunei organisatorie.

Nr. 11. Comun'a Beliu-Urvisiu cere ca oficiulu preotiescu se fia impreunatu cu celu invetiatorescu intr'una persoana caici e comuna seraca.

Cererea se preda comisiunei pentru petitiuni.

Nr. 12. Se asterne motiunea lui *Petru Petrovicu* pentru inmultirea asesoreloru consistoriali.

Se da comisiunei organisatorie.

Nr. 13. Motiunea lui *Petru Petrovicu* pentru inspectiunea scololoru

Se incredintiáza comisiunei scolare.

Nr. 14. *Paulu Rotariu* presinta petitiunea invetiatoriloru Rasia si Dragoiu pentru regularea competintieloru invetiatoresci.

Se preda comisiunei pentru petitiuni.

Nr. 15. *Petru Petrovicu* presinta petitiunea preotulu *Georgiu Petrovicu* din Budiantiu pentru imbunirea salariulu seu preotiescu.

Se tramite la comisiunea pentru petitiuni.

Nr. 16. *Constantinu Brendusiu* presinta petitiunea preotulu *Trifu Siepetianu* din Chiseteu pentru a i se lasa in folosintia sesiunea redusa sub conditiunea unei tasse moderate.

Se preda comisiunii pentru petitiuni.

Nr. 17. La ordinea dilei sunt reporturile presidiale si anume: mai intai se citește reportul senatului bisericescu alu consistoriului din Aradu.

Se dà la comisiunea pentru censurarea repòrte!oru de la senatele bisericesci.

Nr. 18. Inrandu Prea S. Sa Par. Episcopu, este primitu cu vivate si ocupandu presiedinti'a se continua ordinea dilei. Cetinduse reportulu senatului scolariu din consistoriu de Aradu:

Se incredintieza comisiunii pentru censurarea reportelu dela senatele scolastice.

Nr. 19. Fiindu cà in reportulu senatului scolariu sunt atinse unele afaceri, cari nu apartienu numai la comisiunea pentru censurarea repòrtelu scolarie, deci pentru a inlesni mersulu afaceriloru, sinodulu — la propunerea archimandritului *Mironu Romanu* — otaresce ca

Comisiunea pentru censurarea repòrtelu dela senatele scolarie, in afacerile cari apartienu la competinti'a altoru comisiuni, sè se puna in coatingere nemedilocita cu aceste comisiuni.

Nr. 20. Se citește reportulu senatului epitropescu dela consistoriulu din Aradu,

Se preda comisiunii pentru censurarea repòrtelu de la senatele epitropesci.

Nr. 21. Prea Santi'a S'a Par. Eppu aduce la cunoscintia, cà Maiestatea Sa Imperatulu va sosi aici poimane, deci avemu se ne presentamu cu omagie!e nòstre la ór'a ce se va hotari, sub conducerea Par. archimandritu *Mironu Romanu*, càci Pr. S. Sa Eppulu e prè slabu.

Sinodulu primesce cu multa bucuria si hotaresce a se presentá monarchului cu omagie!e nòstre.

Nr. 22. Prea Santi'a Sa Par. Eppu, ustanitu de morbu se indepartéza intre urarile membriloru, éra presiedinti'a reocupand'o par. archimandritu *Mironu Romanu* se continua ordinea dilei. Reportulu presiedintelui delegatiunei congrasu!i in privinti'a comunelu amestecate,

Se preda comisiunii pentru afacerile delegationali.

Nr. 23. Consistoriulu din Orade, arata causele pentru cari n'a potutu gati regulele materiali intru disciplinarea clerului si a poporului, conformu insarcinari!i ce i-a datu sinodulu din sesiunea de anu.

Se incredintieza comisiunii bisericesci.

Nr. 24. Consistoriulu din Orade relationéza, cà pentru organizarea parochieloru nu a facutu proieptu dechilinu, ci primesce celu gatitu de comisiunea consistoriului din Aradu si publicatu in fo!a natiunala bisericesca „Sperantia“ nro 8.

Relatiunea consistoriului din Orade se incredintieza comisiunii organizatorié.

Nr. 25. Consistoriulu din Orade presinta datele statistice bisericesci, cari

Se dau la comisiunea bisericesca.

Nr. 26. Arata consistoriulu din Orade, cà autoritatile municipali din Biharea pretindu se li se faca in fiecare luna repòrte dela preoti cu estrase din matricule, ceea ce ar

ingreuná fórte agendele preotimei. Cere instructiune dela sinodu in asta cauza.

Caus'a acestoru estrase matriculari lunarie se incredintieza comisiunii bisericesci.

Nr. 27. Repòrta consistoriulu din Orade, cumca sinòdele protopresbiterali nu se tienu cu destulu zelu si regularitate.

Acestu reportu se dà comisiunii bisericesci.

Nr. 28. In privinti'a mutarii protopresbiteriloru in respectivele protopresbiterate ale loru, consistoriulu din Orade reportéza cà a esecutatu hotarirea sinodala, dar càtu pentru protopresbiterulu Pestisiului *Ioane Fassie*, aretandu cercustantiele, consistoriulu intréba de sinodu déca este se-lu considere de mutatu séu nu?

Sinodulu tramite caus'a la comisiunea bisericesca.

Nr. 29. Se citește reportulu senatului scolariu din consistoriulu de Orade, si

Se incredintieza comisiunii pentru censurarea reportelu dela senatele scolarie.

Nr. 30. Reportulu senatului epitropescu din Orade, cetindu-se

Se dà comisiunii pentru censurarea repòrtelu dela senatele epitropesci.

Nr. 31. Se asterne bugetulu consistoriului din Orade, pre anulu cur. si

Se dà la comisiunea bugetaria.

Nr. 32. Reportulu consistoriului din Orade de sub nr. 307. epitropescu cu privire la hotarirea sinodala in privinti'a contributiunei de 3. cruceri,

Se preda comisiunii pentru censurarea repòrtelu dela senatele epitropesci.

Nr. 33. Consistoriulu din Orade relationéza despre incassarea speselu sinodali, carea relatiune

Se tramite la comisiunea bugetaria.

Nr. 34. Consistoriulu din Orade presentéza tassatoriulu ce l'a gatitu dintru insarcinarea sinodului.

Se preda la comisiunea pentru censurarea repòrtelu dela senatele epitropesci.

Nr. 35. *Ioane Russu*, alesu referinte in senatulu bisericescu alu consistoriului din Aradu, renuncia cu multiamita la acestu postu.

Renunciarea se preda comisiunii organizatorié.

Nr. 36. Par. archimandritu ca presiedinte, peftindu-le pre comisiuni a censurá afacerile ce li s'au incredintiatu din siedinti'a de astadi, si a-si face càtu mai curundu repòrte!e, sinodulu hotaresce cà

Siedinti'a venitória va fi mane, incependu la 9 óre demanétia; éra la ordinea dilei se voru pune reportele singuraticelu comisiuni despre causele ce li s'au incredintiatu din siedinti'a de astadi.

Acestu protocolu s'a cetitu si s'a autenticatu in siedinti'a din 25. aprile v. 1872.

Mironu Romanu, m. p. **Georgiu Popa**, m. p.
Archim. si vicariu episcopescu. notariu.

Siedinti'a III. ținuta in 25. aprilie, 1872.

Presiedinte: *Vicariulu* episcopescu *Archimandritulu Mironu Romanu*. Notariu: *Petru Suciu*.

Nr. 37. Protocolulu siedintiei premerse din 24. aprilie a. c. cetinduse

Se autentica.

Nr. 38. *Petru Petroviciu* presinta motiunea sa in privinti'a aplicarii invetiatorilor nostri confesiunali de notari ai oficielor parochiali.

Se preda comisiunei organisatorie.

Nr. 39. Se presinta propunerea lui *Ioanu P. Desseanu* in meritulu infiintarii unei casse de economia sub auspiciile administratiunei eparchiale cu scopu, de a se manipula si a fructifica averea eparchiei precumu si tote fondurile bisericesci si scolastice ale aceleia constatatorie din bani in modulu celu mai corespundietoriu.

Se estrada comisiunei speciale, care la propunerea presidiului s'a compusu din deputatii: *Georgiu Vasileviciu*, *V. Sierbanu*, *Iosifu Belestu*, *E. Mocioni*, *Ioanu P. Desseanu*, *Parteniu Cosm'a*, *Nicolau Diamandi*, *Davidu Nicor'a* si *Al. Popoviciu*.

Nr. 40. *Paulu Rotariu* deputatu sinodalu face interlatiunea urmatoria cãtra presidiu ca cãtra presiedintele consistoriului aradanu: scie v. consistoriu ori nu, cumca in Temisior'a, anume in cetate, scõlele normale germane, scõl'a de fete a calugaritieloru; in suburbiulu Fabricu, scõlele triviale germane, scõl'a de fete a calugaritieloru; in suburbiulu Maier: scõl'a de fete; in suburbiulu Iosefinu scõl'a germana de baieti, sunt cercetate de preste o suta de invetiacei de ambele secse, de religiunea nõstra, carii nu se impartasiescu de instructiunea religiunei nõstre, ci invetia religiunea rom. catolica? — dca scie: de ce nu face dispusetiuni necesarie pentru catechisarea acestoru invetiacei.

Presidiulu dechiarã a dã respunsu intr'o siedintia mai de aprõpe.

41. S'a luat la ordinea dilei reportulu comisiunei emise pentru censurarea reporteloru epitropieloru consistoriale din Aradu si Oradea-mare, care prin *P. Rotariu* referintele comisiunei se cetesce, si

Se primesce in generalu pentru desbatere speciala.

Nr. 42. Relativu la punctulu 1. alu epitropiei eparchiale din Aradu despre eiectarile diferite, care se urca la sum'a de 14,328 fl. 55 cr. si din care s'au incasatu 1545 fl. 56 cr. er cealalta inca n'a incursu, comisiunea recomanda a se luã la cunoscintia dispusetiunile consistoriale referitorie la acest'a.

Se primesce propunerea comisiunei.

Nr. 43. Cu privire la punct. II. din reportulu epitropiei despre spesele administrative ale consistoriului aradanu, unde se vede cã consistoriulu din bugetulu votatu in anulu trecutu de 6516 fl. 67 cr. a spesatu numai 4709 fl. 80 $\frac{2}{3}$ cr. prin urmare a economisatu 1806 fl. 86 $\frac{1}{1}$ cr. comisiunea recomanda a se luã aceste la cunoscintia; era privitoriu la economisarea aratata fiinducã acest'a prin intiept'a administratiune a parintelui episcopu s'a efectuitu, propune pentru acest'a, recunoscintia protocolara parintelui episcopu.

Se primesce propunerea comisiunei.

Nr. 44. Relativu la punct. III. din reportulu epitropiei despre starea activa a *fondului generalu diecesanu* unde se vede, cumca starea activa a acestui fondu se cuprinde din 6980 fl. 55 $\frac{1}{4}$ cr. carea suma este depusa in cass'a de pastrare in Aradu, — propune comisiunea, a se luã la cunoscintia.

Se primesce.

Nr. 45. Relativu la punct. IV. din reportulu epitropiei despre preliminariulu veniteloru pe anulu 1872. unde se vede cumca, dca s'aru incassã sumele eiectate si pretensiunea dela consistoriulu oradanu, fondulu diecesanu s'ar urcã la 30,673 fl. 4 $\frac{3}{4}$ cr. comisiunea recomanda a se luã tote dispusetiunile la cunoscintia.

Se primesce propunerea comisiunei.

Nr. 46. La punct. V. din reportulu epitropiei despre bugetulu speloru administrative ale consistoriului aradanu pe an. 1872, unde se preliminarã:

a) Salariile personalului consistorialu	— —	5700 fl.
b) Trebuintele cancelariei cu cele extraordinarie impreuna	— — — — —	800 fl.
c) diurne si spese de caletoria	— — —	400 fl.
d) Spese neprevedute	— — — —	300 fl.
e) Parintelui <i>Archimandritu</i> si vicariu episcopescu <i>Mironu Romanu</i> , in chipu de remuneratiune pentru servitiile extraordinarie de pana acum	— —	400 fl.
f) Aceluiasi <i>archimandritu</i> ca ajutoriu anual la salariulu seu erasi		400 fl.

Sum'a totala 8000 fl.

Comisiunea luandu in consideratiune, cã totu fundulu diecesanu n'are mai multa stare activa decãtu 6980 fl. 55 cr. era cealalta suma eiectata este sub intrebare; considerandu cumca in venitoriu nu este sperantia de a se economisã salariulu staveritu pe sãma referintelui in cauzele strensu bisericesci; in fine considerandu inca multe alte greutati, — recomanda a se aduce sum'a de 400 fl. preliminarã pentru diurne si spese de caletoria la 200 fl., cea de 300 fl. preliminarã pentru spese extraordinarie la 150 fl. apoi recomanda, ca straformarea si renovarea localitatilor consistoriale, pentru care s'au preliminarã 200 fl. incãtu nu este urgenta, sã se amane pana la alte impregiurari mai favoritorie; in fine relativu la remuneratiunea vicariului episcopescu, *Archimandritului Mironu Romanu* de 400 fl. totu din impregiurarile de mai susu recomanda a se decide, ca acestã remuneratiune numai atunci se i se escontenteze dca in decursulu anului curinte eparchia ar avã atare venite din partea regimului. Celelalte positiuni din preliminaru de 7050 fl. se recomanda spre primire.

Cu privire la contribuirea de 3 cr. respective eiectarea lor si pe anulu 1873. comisiunea considerandu, cã si din sumele eiectate pucinu s'a incasatu, si prin eiectare noua s'ar mai mari sumele restantieloru, apoi anii rei au causatu poporului multe alte greutati, opiniunãza: ca eiectarea de 3 cr. se nu se faca pe 1873.

Relativu la propunerea epitropiei, ca diurnele si spesele de caletoria ale deputatilor sinodali sã se anticipe de astadata din fondulu disponibilu, carele va fi de a se reintregi la tempulu seu, comisiunea recomanda a se primi acestã propunere.

Ioanu P. Deseanu face urmatori'a propunere: „Buge-
tulu consistoriului aradanu se remana ne stramutatu precum
l'a proiectatu senatulu epitropescu; pelanga aceea sè se in
sarcineze consistoriulu, a procurá o litografia, autorisanduse
a spesá spre scopulu acest'a si peste sum'a din bugetu, déca
spesele aceleia se voru poté acoperi din incurgerea res-
tantieloru.

Partea prim'a a propunerii deputatului *Ioanu P. Deseanu*
se primesce si bugetulu consistoriului aradanu pe anulu 1872
dupa propunerea de mai susu a senatului epitropescu, se
staveresce in 8000 fl. éra partea a dou'a a propunerii ace-
luia-si, referitória la procurarea unei litografii, se delatura;
asemenea se delatura propunerea comisiunei de a nu se
eiectá contributiunea de 3 cr. pe anulu 1873; in fine se de-
cide, ca spesele bugetului precum si spesele de caletoria si
diurnele deputatiloru, in cáta deocamdata nu s'aru ajunge
din fondulu loru propriu, sè se acopere prin imprumutare
din alte fonduri eparchiali, pe langa fiitori'a refuire a su-
meloru imprumutate.

Nr. 47. La punctele VI. VII. VIII. XI. si X. din re-
portulu epitropiei:

a) despre fondulu clericalu, in carele
la incheierea reportului se afla bani gata
depusi in cass'a de pastrare 3411 fl. 10 cr.

b) despre detori'a consistoriului din
Oradea-mare la fondulu clericalu in suma de 1847 fl. — cr.

c) despre escontentarea profesoriloru
si solvirea arendeii pentru localitatile institu-
tului clericalu;

d) despre spesele anuale, ce se receru
la sustinerea institutului clericalu in suma de 1491 fl. — cr.

e) despre fondulu preparandialu com-
pusu din tasulu alu III, care fondu se cu-
prinde din sum'a de 1561 fl. 63 cr.

f) despre fondulu resiedintiei episco-
pesci, carele cu finea anului 1871 se urca la 17,982 fl. 8 cr.

g) despre fondulu capelei Arad-Gaitu de 187 fl. 75 cr.

h) despre fondulu respective ajutoriulu din partea sta-
tului de 5200 fl. din care s'au impartitu la 6 comune 2100 fl.
ér' restulu impreuna cu interesele 3097 fl. 42. cr. se resér-
va mai alesu pentru comunele din districtulu Bihariei, —
comisiunea recomanda a se luá spre cunosciintá tóte dis-
pusetiunile facute.

Se primesce parerea comisiunei.

Nr. 48. Relativa la fondatiunea Paff'ana, alu careia
capitalu cu finea anului 1871. se urca la 9803 fi 37 cr. reco-
menda comisiunea, a se provocá consistoriulu, se dee
desluciri, de ce nu a esecutatu decisiunea sinodului epar-
chialu din anu 1871. Nr. 71.

Se indruma consistoriulu aradanu, a esecutá decisulu
sinodalu din anulu 1871. Nr. 71. in urmarea caruia capitalele
elocate la magistratulu din Pest'a sunt de a se scóte de
acolo, si a se manipulá aici la epitropia, dupa norm'a
celoralalte fonduri diecesane.

Nr. 49. Relativa la fondatiunea fericitului archimandritu
Patriciu Popescu de 141 fi 25. cr. si la fondatiunea *Forray*

de 252 fi 28 cr. comisiunea recomanda, a se luá starea
acestor'a la cunosciintá.

Parerea comisiunei se primesce.

Nr. 50. Relativu la fondatiunea *Elenei Birt'a*, repor-
téza epitropi'a: cumca in urmarea representatiunei facute
din partea sinodului din anulu trecut, fisculu regiu a ab-
disu de administratiunea acestui fondu, restituindu tóte ac-
tele respective; cumca fiscalulu consistorialu este din partea
consistoriului insarcinatu a dá sinodulu unu reportu speci-
alu despre starea acestei fondatiuni; cumca curatorulu lasa-
mentalu Dlu *Sigismundu Popovicu*, fiindu impededatu de
postulu seu judecatorescu, a abdsiu de curatoratu; cumca
in locul aceluia este denumitu curatoru numai provisoriu
fisculu comitatensu *L. Ioanescu*. — La aceste comisiunea
propune a se luá tóte la cunosciintá; éra relativu la domnulu
S. Popovicu, sciinduse inea din desbaterile si deslucirile
din anulu trecut, cáta ostendéla a avutu si cátu zelu a des-
voltatu acela intru administrarea lasamentului din cestiune,
propune comisiunea, a se descoperi dlui *Sigismundu Popo-
vicu* recunosciintá protocolara.

Reportulu epitropescu se ie la cunosciintá si se sprime
dlui *Sig. Popovicu* recunosciintá pentru fatigieile cele avute
si zelulu ce a desvoltatu intru administrarea si realizarea
lasamentului *Birtaiannu*.

Nr. 51. Relativu la fondatiunea contelui *Almasy* de
1785 fi. relativu la legatele bisericesci de *Gabrielu Fauru*
si soci'a sa *Veronica* in suma de 1500 fi. administrate Pa-
rintelui Episcopu dupa detragerea competintieloru erariali
in suma de 1359 fi. 60 cr. — relativu la inventarea ave-
riloru bisericesci, scolarie si fondatiunale; in fine relativu
la reportulu epitropiei despre esaminarea, controlarea si
licuidarea averiloru bisericesci, recomanda comisiunea a se
luá tóte aceste spre cunosciintá, indrumandu pe consistoriu
se continue esecutarea ordinariumiloru sale inea neefteuite,

Se primesce parerea comisiunei.

Nr. 52. Cu privire la reportulu epitropiei consistoriului
din Oradea-Mare, din care se vede:

a) Cumca venitele acestei epitropie in anulu 1871. au
fostu unu ajutoriu dela statu de — — — — 5000 fi.
apoi taese dela teologii si preparandii esaminati — 310 fi.
Suma: 5310 fi.

b) Cumca din acésta suma si din remanenti'a de 409
fl. 34 $\frac{1}{2}$ cr. transpusa din ratiunile de mai înainte s'a aco-
peritu bugetulu anulu si s'a solvitu detori'a de 2000 fi.
v. a. contrasa la anulu 1870.

c) Cumca starea casei, imputandu-se si remanenti'a atinsa
mai susu, la capetulu anului 1871. este 538 fi. 74 $\frac{3}{4}$ cr.

d) Cumca salariile functionariloru consistoriali s'au platitu
la toti fiindu numai fiscalulu consistorialu de a seplatit inea 25 fi.

e) Cumca din bugetulu anului trecut de 5450 fl. s'a
spesatu numai 4459 fi. 77 cr. ér 25 fi. au remasu in res-
tantia prin urmare s'a crutat 965 fi. 23 cr.

f) Cumca socot'a despre spesele cancelariei pe anii
1870. si 1871 inea nu este facuta. — comisiunea reco-
menda a se luá la cunosciintá si a se indrumá consistoriulu
oradanu ca in viitoriu se nu lase a se ingramadi socotile
cancelariei, ci se compuna din anu in anu si se le revéda.

Se primesce parerea comisiunei

Nr. 53. Relativu la reportulu episcopiei consistoriului oradanu, in care se deslucese intardiarea eietarii celoru 3 cr. de sufletu, si se cere a se incuviintiá, ca incasarea sumeloru eiectate, cu trecere peste diumetatea anului 1870 sè se puna la cale numai dela inceputulu anului solaru 1871 — comisiunea propune, a se incuviintiá cererea consistoriului; dar totodata a se indrumá acel'a: se desvólte mai multa energia intru adunarea sumeloru eiectate, ca in tómn'a viitória se-si póta refuí si detorint'a ce o are cátra episcopia eparchiala din Aradu.

Parerea comisiunei se primesce.

Nr. 54. Relativu la tacele consistoriali fipsate din partea consistoriului oradanu, si deosebi din partea consistoriului oradanu, cere consistoriulu din umra a se luá aceste la desbatere si a se stabili definitivu in uniformitate; ér comisiunea recomanda incuviintiarea acestei cereri.

Se restitué comisiunei, pentru a dá opiniune in meritu.

Nr. 55. Din ratiunea episcopiei consistoriului oradanu se vede: cumca tasulu alu II. si alu III. bisericescu nu este introdusu in bisericile din acelu districtu.

Se indruma consistoriulu oradanu, ca se introduca in bisericu, numitele tasuri si veniturile se le administredie la destinatiunea lor.

Nr. 56. Fiinducá tóte socotile episcopieloru dela consistoriele eparchiale — din Aradu si Oradea-mare, sunt proveidute cu documintele recerute si din partea consistorieloru probate, — comisiunea sinodala, revedindule acele, si affandule de bune, propune, a se dá absolutoriu ambeloru consistorie.

Sinodulu dá ambeloru episcopie absolutoriu de sub ratiociniu pe anulu 1871.

Nr. 57. In cátu in reportulu presidialu nu se face amintire de administrarea si controlarea averiloru manastirei Hodosiu-Bodrogului, la propunerea deputatulu *Alesiu Popoviciu*

Se indruma consistoriulu oradanu, a satisface decisulu sinodalu din an. 1871. de sub nr. 47 si a reportá la sinodulu venitoriu.

Nr. 58. La propunerea deputatulu *G. Vasilieviciu* in legatura cu reportulu episcopieloru dela ambele consistorie incátu in acele nu se face amintire despre tóte fondatiunile bisericesci si scolarie ce esistu in diecesa, si anume despre fondatiunile intemeiate in Orade si Beiusiu de repausatulu *Nicolau Zsig'a*

Se indruma consistoriele respective, ca in viitoriu se faca reportu despre starea tuturor fondatiuneloru bisericesci si scolarie, ce esistu in diecesa.

Nr. 59. Fiindu tempulu inaintatu la 1 óra dupa mediadi.

Siedintia se suspinde pana la 4 óre dupa mediadi, candu apoi se va continuá.

Nr. 60. Adunanduse la terminulu defiptu sub nr. precedente membrii sinodali:

Siedinti'a si ordinea dilei se continua.

Nr. 61. Se presinta credentiualulu deputatulu *miréu* alu sinodulu eparchialu *Georgiu Gataiantiu* alesu in cerculu B.-Comlosiului.

Se preda comisiunei verificatorie.

Nr. 62. Deputatulu *Georgiu Dringou*, ca referintele comisiunei pentru censurarea acteloru, ce cadu in rosortulu senatelor stensu bisericesci cetesce reportulu comisiunalu, care

Se ie in generalu la cunoscintia si se supune la desbatere speciala.

63. Punctulu 1. din reportulu senatulu bisericescu alu consistoriulu oradanu referitoriu la alegerea unoru deputati pentru cercurile devenite in vacantia, la opiniunea comisiunei sinodali:

Se ie spre sciintia.

Nr. 64. La punctulu alu 2 alu referatei comisiunali sumarie despre numerulu comuneloru, filialeloru, bisericiloru, poporatiunei si alu preotimei din intrég'a eparchia.

Se ie spre scire.

Nr. 65. La punctulu 3. despre pasii facuti amesuratn decisulu sinodalu din 1871. sub Nr 134. pentru absolvarea preotimei si invetiatoriloru de eciivalentu si de spesele comunali, comisiunea propune: ca procederea in asta cauza sè se sisteze pana ce se va aduce otarire asupr'a representatiunei date de congresulu natiunalu in acestu meritu.

Cu abatere dela parerea comisiunei sinodali se incredintiéza presidiulu, a lucrá si mai de parte in direptiunea indegetata prin decisulu sinodalu din anulu 1871. sub nr. 134.

Nr. 66. La punctulu 5. referitoriu la unu proiectu de procedura la alegerea protopresbiteriloru substernutu de consistoriulu oradanu,

Proiectulu se predá spre censurare unei comisiuni, carea la propunerea presidiulu se compune din deputatii *Iosifu Belesiu*, *Dionisiu Cadarin* si *Georgiu Pop'a*.

Nr. 67. La punctulu 6 privitoriu la elucrarea unui proiectu de regule materiali pentru disciplinarea peotimei si a poporului, si la censurarea proiectulu de procedura in cause disciplinare,

Presidiulu se incredintiéza in intielesulu decisulu sinodalu din anulu 1871. sub nr. 88. cu concursulu ambeloru consistorie a elaborá si a face proiectu in ambele privintie la cea mai de aprópe sesiune sinodala.

Nr. 68. Punctulu 7 privitoriu la instructiunile speciale emanate pentru manipularea interna a oficiulu preotiescu si pentru tóte forurile bisericesci incependu dela consistoriu pana la parochia

Se ie spre scire.

Nr. 69. La punctulu 8. s'a cetitu si in generalu s'a primitu proiectulu de programa pentru edarea unei foi peridice ca organu oficialu bisericescu alu eparchiei aradane, care apoi supunenduse unei debateri speciale, la §§. 1., 2. si 3. comisiunea propune a se primi acesti §§. fara stramutare.

Se primescu.

Nr. 70. La §. 4. din programulu foiei oficiali comisiunea propune, §. din cestiune sè se modifice astu-telu: „Foi'a Lumina nu póte publicá atacuri in contr'a intereseloru bisericeii nóstre.“

Propunerea comisiunei nu se primesce, ci remane textulu din proiectu.

Nr. 71. la §. 7. din acelasi programu comisiunea propune a se primi in finea §-lui urmatoriulu adausu „pe langa anticiparea portului postal.“

Se primesce.

Nr. 72. la §. 8. totu de acolo propune comisiunea a se face urmatoriile modificatiuni: dupa „Clasificarea comunelor“ se vna „a salariulu preotiloru si invetiatoriloru“ mai departe intre cuvintele „preotimei invetiatoriloru“ se se puna „si“ era cuvintele „ba si altoru carturari seraci“ se se lase afara.

Se primesce acést'a modificare.

Nr. 73. Comisiunea propune a se primi §. 9. din programulu foiei oficiali privitoriu la taes'a pentru publicatiunile, ce cadu sub taesa.

Se primesce §-lu din cestiune cu acést'a modificatiune.

Fiindu tempulu naintatu, siedinti'a se incheia, anuncinduse cea urmatoria pe mane la 9 óre nainte de médiadi.

Autenticatu in siedinti'a sinodala din 26. Aprilie 1872.

Mironu Romanu. m. p. **Petru Suciu.** m. p.
Arhim. si vicariu episcopescu. notariu.

VARIETATI.

† *Necrologu.* Marele si nemoritoriulu poetu alu Romaniei **Ionu Heliade Radulescu** in etate de 70 ani la 27. Apr. 9. Maiu. a. c. a trecutu in cealalta viétia. dupa o lunga si dorerosa bola. Si-a datu sfersitulu flsicu esu mai mare poetu ce a avutu Romani'a pâna acum. parintele literaturii romane. acelu-a care antaiu ne-a invetiatu pre toti a scrie si ceti romanesce cu literele strabune acelu-a care a sciutu se inspire si se propaga cu mai multa taria si amore sentimentulu de nationalitate!..

Ionu Heliade Radulescu. discipulu lui Lazaru. este un'a d'in gloriele Romaniei: este unu adeveratu regeneratoru alu Romanismului.

Elu a incetatu de a mai vietui asta-di: dara spiritulu seu. dara inim'a si geniulu seu va fi in veci printre noi si cu noi.

Celu ce a traitu ca Heliade nu more nici odata!

Posteritatea i va conservá o eterna memoria si recunoscintia!..

*** Conferinti'a junimei studiöse din Institutulu teologicu-pedagogicu din Sibiu. Dumineca in 30. Aprile a esecutatu sub conducerea dlui D. Ilariu Puscariu si dlui D. Cuntianu ambii profesori. un'a din cele mai placute productiuni intocmite din armatörele bucati:

1. „Omulu frumosu“. poesia de A. Muresianu, esecutata de corulu vocale. 2. „Fruptele si sperantiile vietii nostre constitutionale bisericesci. pre bazele ei sinodale“. disertatiune de Arone Hamse'a an. III. 3. „Apa Barsei“. poesia de D. Bolintinenu. declama de Simeone Popescu. clericu an. II. 4. „Nou'a calugaritia“ aria italiana. cantata de Victoru Pope'a. clericu an. I. 5. „Limb'a natiunale“ (romana). disertatiune de Gregoriu Pletosu

Proprietatea si editura teologiloru aradani.

clericu an I. 6. „O panorama in visu“, poesia de A. Muresianu, declamata de Georgiu Ludu, clericu an. II. 7. „O cestiune de di“ dialogu produsu de Moise Tom'a, clericu an. II. si Gregoriu Maric'a clericu an. I. 8. „Hor'a unirei“. poesia de V. Alesandri, esecutata de corulu vocale.

*** Présanti'a Sa parintele Episcopu din bani meniti pentru ajutorarea bisericeloru seraci, in 4 Maiu a. c. a binevoitu a asemná comunei nostre bisericesci din Sinteia unu ajutoriu banalu de 400 fl. v. a.

*** Dumineca 23 Aprilu. s'au celebratu in santa Mitropolie din Bucuresti. Hirotonia S. S. Arhimandritulu Iosifu Naniescu. de Arhieru cu titlu de Mironu. Persóna distincta atatu in moralitate catu si in cunoscintie. Felicitam pe acést'a persóna venerabila. persóna care de mai multi ani a impartitu morala junimei din Liceul Mateiu Basarabu. ca profesore de religione. Bis. rom.

*** (Statisticu.) In comitatulu Aradului dupa conscriptiunea mai noua 5 ómeni se afla in etate peste 100 de ani. anume in Radn'a 1. in Troiasiu 1. in Curtacheriu 1. in Moroda 1. si in Muneasa 1.

*** Présanti'a Sa Domnulu Episcopu prin charti'a dto 2. Maiu a. c. a convocatu pe 11 Maiu consistoriu plenariu; cu acést'a ocasiune noualesii asesori consistoriali veru avé se depuna juramentulu prescisu.

*** Adunarea sinodala a bisericeii grecesci in siedinti'a din 27. Aprilie a. c. a decretatu escomunicarea Esarcului Bulgariei. cu acea adaugere: ca nainte de ce s'aru aplicá acést'a mesura. cestiunea se se astérna unui sinodu estraordinariu. care e a se convocá numai de catu.

Invitare de prenumeratiune.

Sculptorulu din *Pesta*, *Kigler* a facutu bust'a Escelentiei Sale Inaltu preasantitulu Domnu Archiepiscopu si Metropolitulu nostru *Andreiu* Baronu de *Siagun'a* in marmure. dupa alu carei'a modelu a luat doue forme pentru turnare in gipsu. si anume:

a) O forma in marimea naturala pentru Institute etc. etc. in pretiu de 15 fl. v. a.

b) O forma mai mica $\frac{1}{3}$ pentru familii pretiulu 5 fl. val. aust.

Doritorii de a avé acést'a pia suveniru a Capulu bisericeii nostre dreptmaritöria. prin acést'a se invita la prenumeratiune fiindu poffiti a se adresá in privinti'a acést'a pana la finea l. c. la senatulu epitropescu din *Aradu*. care e incredintiatu cu alegerea prenumeratiuniloru: — caci mai tardiu stricanduse formele. bustele nu se voru poté procurá mai multu.

REDACTIUNEA.

Pentru redactiune: **Vincențiu Mangrău.**

Tipariulu lui Stefanu Gyulai in Aradu.